

Het archief van Germain Roels

Rik De Coninck, Amsab-ISG

Germain Roels werd geboren te Gent in 1915. Hij groeide op in een socialistisch gezin en was lid van een jeugdgroep in de wijk Heuvelpoort. Na zijn handelsstudies aan de Nijverheidsschool begon hij in 1932 aan een lange loopbaan bij de coöperatieve Samenwerkende Maatschappij Vooruit. Hij was er eerst bediende en na een specialisatiecursus boekhouding werd hij in 1942 tot hoofdboekhouder benoemd; in 1948 werd hij administratief directeur en in 1965 directeur-generaal na het plotse overlijden van Georges Nachez. Bijgevolg vertegenwoordigde hij ook SM Vooruit in de Nationale Raad van Febecoop.

Als directeur van SM Vooruit stelde hij een moderniseringsplan op dat echter gedeeltelijk mislukte bij gebrek aan financiële middelen. Toch werden vele winkels gemoderniseerd. Het was ook onder zijn impuls dat het brood niet meer besteld werd met paard en kar maar met bestelwagens. De coöperatie had ook expansieplannen en opende enkele supermarkten die echter na de opkomst van de grote supermarkten niet meer konden concurreren wegens gebrek aan investe-

ringsmiddelen. Ieder jaar ging Roels met vakantie naar Zwitserland om daar de vorderingen van de Zwitserse coöperaties - zijn grote voorbeeld - te bekijken

De coöperatie Vooruit was de ruggengraat van het Gentse socialisme. Zo werden de meeste volkshuizen met veel inzet en moeite door de coöperatie in stand gehouden, al moesten er inspanningen gedaan worden om het eigen overleven veilig te stellen. Ook de Harmonie Vooruit, de uitgeverij Het Licht en de krant *Vooruit* kregen regelmatig een steuntje.

Bij de eerste naoorlogse verkiezingen voor de gemeenteraad in 1946 werd Germain Roels verkozen als eerste opvolger en in 1947 werd hij effectief lid. In datzelfde jaar was hij ook al verkozen als provincieraadslid, maar daar weigerde hij een functie als député. Hij bleef provincieraadslid tot 1977. Blijkbaar had hij meer belangstelling voor mandaten in het bestuur van socialistische organisaties zoals Bond Moyson, Volkskliniek, De Goede Werkmanswoning, Sociale Voorzorg, Codep, SM Het Licht, Harmonie Vooruit (hij had zelf nog bugel gespeeld) en intercommunales zoals TMVW en Veneco. In de gemeenteraad was hij - als man met een voorliefde voor cijferen - vooral begaan met de stedelijke financiën en het onderwijs, de bibliotheken en cultuur. Toen de BSP in 1970 de kans kreeg om een coalitie te vormen met de CVP was Roels de aangewezen persoon voor het schepenambt van Financiën. Dertien jaar lang, van 1970 tot 1983, diende hij een begroting in evenwicht in; hij verzette zich tegen 'deficit spending' in een periode waarin het Gemeentefonds zijn dotaties steeds meer inkromp.

Germain Roels

Hij was ook een kenner van de socialistische arbeidersbeweging; hij was vertrouwd met de verschillende basiswerken erover. Hij was voorzitter van de oudste Gentse wijkclub Vrijheid door Broederschap en lid van het bestuur van de BSP-federatie Gent-Eeklo.

Het archief van Germain Roels werd de afgelopen jaren geschonken aan Amsab-ISG. Het bevat vooral materiaal over zijn activiteiten in de coöperatie en in de gemeenteraad. Belangrijk zijn zijn toespraken in verband met de gemeentefinanciën en de modernisering van SM Vooruit. Daarnaast bevat het talloze documenten die de geschiedenis van de Gentse socialisten belichten. Het archief beslaat vijf dozen.

Z

H

Z

Z

O

H

H

Het archief van SoCAK (1978-1995)

Jan De Smedt, Amsab-ISG

Op 21 december 1978 werd het Socialistisch Centrum voor Amateuristische Kunstbeoefening of SoCAK opgericht. Bedoeling was een interdisciplinair werkende instelling te scheppen voor beleidsgericht werk op het vlak van de amateuristische kunstbeoefening. Huisvesting werd gevonden in Feestzaal Vooruit in de St-Pietersnieuwstraat te Gent. Aan

de aangesloten federaties werd coördinatie en directe dienstverlening aangeboden onder de vorm van belangenverdediging, kadervorming, studiedagen en -reizen enz. Daarnaast gaf SoCAK het tijdschrift *Ama-Rand* uit en stampte het een documentatiecentrum uit de grond.

Tegen medio jaren 1980 werd het begrip 'amateuristische kunstbeoefening' als ouderwets ervaren en sprak men meer en meer van 'kunstzinnige vorming'. Dit leidde in 1989 tot een verandering van statuten en naam. Het letterwoord bleef hetzelfde maar stond nu voor Socialistisch Centrum Arbeid & Kunst. Ook de subsidiëring veranderde. Het tijdschrift *Ama-Rand* moest plaatsmaken voor het driemaandelijks brochuurtje *Kunstzin*.

Ondertussen klonk in de loop van de jaren 1980 een sterke roep naar ontzuiling, niet in het minst in de socio-culturele sector. In de Vlaamse Raad werd de werking van SoCAK en DAKAB (Dienst Amateuristische Kunstbeoefening van de Christelijke Arbeidersbeweging) meermaals in vraag gesteld. Vanaf 1988 werd vanuit het SoCAK gezocht naar een manier om tot een pluralistische koepel te komen en was men bereid tot opheffing van SoCAK zelf ten voordele van zo'n werking.

Midden jaren 1990 doofde de werking van SoCAK als autonome instelling uit. Uiteindelijk ging het op in het Centrum voor Amateurkunsten (CVA) te Gent en later in het Vlaams Centrum voor Amateurkunsten (VCA) in Brussel.

Het archief omvat 28 nummers in 10 dozen (2,2 lopende meter) en loopt van 1978 tot 1995. Het bevat een ruime hoeveel-